

EEN TOEVALLIGE EXCURSIE AAN HUIS EN NOG EEN EN ANDER.

Eigenlijk kan het niet, voor een excursie *moet* men naar buiten. In ons geval evenwel was het *buiten*, binnen gehaald en werd zoo doende een plantje ontdekt, dat tot nog toe niet in de residentie Batavia gevonden was.

Voor het opbinden van eenige *Anggreks boelan* had ik noodig een paar *Tamarinde*-takken. Nu groeit er op mijn eigen erf een prachtige groote *Assem*-boom; doch ook niet één wild orchideetje was er in te bekennen; terwijl een paar huizen verder, twee van diezelfde boomen groeien, waarvan de zware takken van den stam uit dik bezet zijn met *Aerides*. Hoogerop aan de toppen, hebben geheele bossen van *Dendrobium crumenatum* hun zetel opgeslagen.

Ja, daar in het zonnetje is hun rijk!

De natuur geeft hier prachtig het voorbeeld: *Dendrobiums* in de zon, *Aerides*, *Vandas* en dergelijke in de lichte schaduw. Nog nooit heb ik goede resultaten verkregen door b.v. *Vandas* in de zon te hangen, wat zoo dikwijls ook hier aangeraden wordt. „In de *brandende* zon, wordt er met nadruk bij gezegd. *Bakken* moeten ze: „— — — denn je mehr sie gewissermassen durchgebraten werden, um so besser blühen sie”, zegt STEIN, in zijn bekend *Orchideenbuch*. — Het resultaat bij mij was altijd zwarte vlekken op de bladeren en daarna het afvallen er van, dus onooglijke, zwakke planten.

Doch, om verder te gaan, ik vroeg en kreeg eenige begroeide takken van mijn buurmans *Assem*-boom. De vrijkomende *Aerides* was bestemd voor mijn eigen orchideeën-arme boom. Vroeger dacht ik wel eens, doch ik ben er al lang van teruggekomen: Op zulke takken zullen bij het afscheuren der orchideeën wel de noodige wortelschimmels achterblijven, die den groei der nieuwe planten zullen bevorderen. 't Is me gebleken, dat zoo zonder wortelresten van andere orchideeën, het *aarlsaan* der nieuwe planten even goed, zoo niet beter, plaats heeft. De volwassen orchideeën blijken hun weldoensters niet op te eten.

De *Kippetjes* werden dus voorzichtig van de takken getrokken, bij welk werk mijn dochtertje van 8 jaren tegenwoordig was. „He pa, zei ze, mag ik de kleintjes er afhalen en die dan zelf planten?” Natuurlijk was daar niets tegen. Kleine zus piept, zoo d'ouwe zingt. Gelukkig niet in werkelijkheid, want dan zag het er slecht uit later met haar zang; maar ze is dol op planten en dieren.

Ze ging dus aan het werk, terwijl ik mijne boelans nakeek en zuiverde van alle ongerechtigheden. — Na een poosje riep zus: „Pa, deze is al gevrucht.” „*Gevrucht?* vroeg ik lachend, zonder op te kijken; dat kan immers niet, want ze moeten dan veel groter zijn.” 't Volgend oogenblik stond zus evenwel naast mij met een heel klein orchideetje en triomfantelijk klonk het: „En die dan, pa?” — Ja, waarlijk, een orchideetje nog kleiner dan het lid van een vinger en voorzien van een stengeltje met twee vruchten. Zus had dus gelijk, en ik zei het haar, er bijvoegende dat het een andere soort was. „Wat er dan met het plantje moest gebeuren.” Wel, zei ik, we zullen het in een fleschje opzenden naar Dr. SMITH te Buitenzorg. „Wie die mijnheer was en wat *die* er mede doen moest.” Zus is ook al een kind waar men zoo gauw niet mede uitgepraat is. — „Dr. SMITH, zei ik, is onder meer een orchideeënkennër, die de namen van de planten weet en die een boek heeft geschreven over alle bekende orchideeën van Java, en nu zullen we aan hem vragen hoe dit plantje heet.” — Zoo gezegd, zoo gedaan; doch en passant gebeurde er iets wat me nog al eens meer overkomt. Hetzelfde plantje had ook een ander beziggehouden.

Ik ontving n.l. een dag later *De Tropische Natuur* jaargang I, n°. 6 en ziet daar werd door den heer W. DOCTERS VAN LEEUWEN in kleuren en geuren het plantje beschreven, dat zus ontdekt had, n.l. *Chamaeanthus brachystachys* SCHULTZ. Ik herkende het plantje direct. In al zijne vormen, zooals beschreven en afgebeeld werd, kwam het ook op de boomen hier voor, en bij hoopen, men kon ze er afplukken als dik begroeid mos.

Van Dr. SMITH, bij wien men nooit te vergeefs aanklopt, kreeg ik bericht, dat we hoogstwaarschijnlijk te maken hadden met bovengenoemde *Chamaeanthus*. Z.Ed. vroeg zoo mogelijk een bloeiend plantje voor alle zekerheid. — Die geleerde heeren gaan toch niet over één nacht ijs en ze hebben gelijk, want in de plantenwereld alzo, is er meer gelijk dan eigen. Orchideeënliehebbers, waartoe ook ik behoor, slaan nog al eens de plank mis. Ze geven zoo graag den naam, dien ze het liefst willen, en wat een lang gezicht wordt er getrokken als na jaren kweekens een klein miezerig bloempje de moeite loont. Door een flink vergrootglas gezien, ja wat zijn ze dan ook mooi, die kleintjes. Verder is het gelukkig dat die orchideeën juist voor de wetenschap meer waarde kunnen hebben, dan de in het ooglopende grootbloemige soorten, zoodat het kweken er van niet altijd vergeefs is geweest.

Waarde voor de wetenschap. — Zonder dit nu te ver te trekken, dacht ik aan die mogelijkheid, toen ik eens bij een berg verflenste orchideeën stond, die men weggeworpen had in de oude gracht van het Wilhelmina-park.

Men had de boomen langs eenige wegen *schoongemaakt*. Ik vond het niet; maar de smaken verschillen; doch als het weer noodig is, of elders geschiedt, kunnen dan die orchideeën niet eerst onderzocht worden voor men ze wegwerpt? Het is toch meermalen gebleken, dat al is een streek *nog zoo* bekend er iets gevonden kan worden, dat waarde heeft om het te weten. Dat deze laatste regelen de aandacht moge trekken van hen, die er iets aan doen kunnen.

VE—EM.

Weltevreden, 12 Maart 1913.

KLEINE MEDEDEELINGEN.

BLOEITIJDEN DENDROBIUM CRUMENATUM.

Vindplaats.	Datum van bloei.	Medegedeeld door:
Moentilan.	9 Maart 1913.	L. VAN RIJCKEVORSEL.
Djember.	14 Maart 1913.	Dr. ULTÉE.
Menes — Laboean.	14 Maart 1913.	C. A. BACKER.
Buitenzorg.	24 Maart 1913.	C. A. WISSE.
Maos — Sampang —	} 26 Maart 1913.	J. D. RUYS.
Banjoemas — Klampok —		
Bandjarnegara.		

In aflevering 3 is in de opgave van de bloeitijden een zinstorende drukfout blijven staan. Op mijn erf vond ik bloeiende *Dendrobiums* op 29 Januari en 5 Februari; dit waren echter verschillende exemplaren. Vandaar dat ik achter de vindplaats vermeldde: (verschillende planten). De drukker is zoo vriendelijk geweest het woord „planten” in „plaatsen” te veranderen, waardoor natuurlijk de bedoeling niet wordt weergegeven.